

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΤΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ ΤΩΝ ΠΙΘΑΝΟΤΗΤΩΝ

Γεγονός. Η έκβαση ενός πειράματος ή το αποτέλεσμα μιας παρατήρησης

Πιθανότητα. Η πιθανότητα p_r , να συμβεί ένα γεγονός r μέσα σε ένα σύστημα ορίζεται σε σχέση με ένα στατιστικό σύνολο από N τέτοια συστήματα. Αν N_r συστήματα του συνόλου εμφανίζουν το γεγονός r , τότε

$$P_r = \frac{N_r}{N} \quad \text{όπου } N \rightarrow \infty$$

Στατιστική ανεξαρτησία. Δυο γεγονότα είναι στατιστικά ανεξάρτητα, όταν η εμφάνιση του ενός δεν εξαρτάται από την εμφάνιση ή μη του άλλου γεγονότος.

Μερικοί κανόνες από την θεωρία των πιθανοτήτων

- 1. Κανόνας Αθροίσματος:** Εάν ένα γεγονός μπορεί να πραγματοποιηθεί με m διαφορετικούς τρόπους ενώ ένα άλλο γεγονός μπορεί να πραγματοποιηθεί με n τρόπους *και τα δυο γεγονότα είναι αμοιβαία αποκλειόμενα*, δηλαδή δεν μπορούν να πραγματοποιηθούν ταυτόχρονα, τότε η πραγματοποίηση *κάποιου από αυτά* τα γεγονότα μπορεί να γίνει με $m+n$ διαφορετικούς τρόπους. Ο ίδιος κανόνας γενικεύεται και για περισσότερα από δυο αμοιβαία αποκλειόμενα γεγονότα. Με άλλα λόγια δηλαδή:

⊕ Η πιθανότητα να συμβεί ένα από τα δυο αμοιβαία αναιρούμενα γεγονότα, είναι το άθροισμα των αντιστοίχων πιθανοτήτων για το καθένα:

$$P(A \text{ ή } B) = P(A) + P(B)$$

- 2. Κανόνας Γινομένου:** Αν ένα γεγονός μπορεί να πραγματοποιηθεί με m διαφορετικούς τρόπους ενώ ένα άλλο, *ανεξάρτητο γεγονός* μπορεί να πραγματοποιηθεί με n τρόπους, τότε ο συνδυασμός των δυο γεγονότων μπορεί να πραγματοποιηθεί με $m \cdot n$ διαφορετικούς τρόπους. Ο ίδιος κανόνας ισχύει και για περισσότερα από δυο *ανεξάρτητα* γεγονότα. Με άλλα λόγια δηλαδή:

⊕ Η πιθανότητα να συμβούν (ταυτόχρονα) δυο γεγονότα που το ένα δεν επηρεάζει το άλλο (*είναι ανεξάρτητα*), είναι:

$$P(A \text{ και } B) = P(A) P(B)$$

Βασικοί τύποι από την συνδυαστική ανάλυση

Διατάξεις και συνδυασμοί

1. Διατάξεις: ΕΠΙΛΟΓΗ r ΑΠΟ n ΜΕ ΔΙΑΤΑΞΗ:

Μια τοποθέτηση r αντικειμένων από n διαφορετικά αντικείμενα σε σειρά, έτσι ώστε το ένα αντικείμενο να είναι δίπλα στο άλλο, ονομάζεται διάταξη r αντικειμένων από n , $P(n,r)$.

✚ Το πλήθος των διατάξεων $P_r^n = P(n,r)$ n αντικειμένων σε r θέσεις, για $n \geq r$ είναι:

$$P_r^n = \frac{n!}{(n-r)!}$$

2. Συνδυασμοί: Δοθέντος ενός συνόλου n διαφορετικών αντικειμένων, η επιλογή r αντικειμένων από αυτά, χωρίς επαναλήψεις, ονομάζεται συνδυασμός r αντικειμένων από n και συμβολίζεται με $C(n,r) = \binom{n}{r}$

✚ Ο αριθμός $C(n,r)$ των δυνατών τρόπων επιλογής (συνδυασμοί) των r αντικειμένων από τα n είναι:

$$\text{για } n \geq r \text{ τότε, } C(n,r) = \binom{n}{r} = \frac{n!}{r!(n-r)!},$$

$$\text{αν } n < r \quad C(n,r) = 0$$

$(C(n,r) : \text{Διωνυμικός συντελεστής})$

• **Μεταθέσεις με επαναλήψεις:** Ο αριθμός των μεταθέσεων n αντικειμένων, όταν υπάρχουν m ομάδες όμοιων αντικειμένων, με n_m αντικείμενα η καθεμιά $n_1 + n_2 + \dots + n_m = n$ είναι ίσος με

$$\frac{n!}{n_1! n_2! \dots n_m!}$$

Διωνυμική κατανομή:

Αν έχουμε N στατιστικά ανεξάρτητα γεγονότα, όπου το καθένα έχει πιθανότητα p να συμβεί (και πιθανότητα q να μην συμβεί), η πιθανότητα να συμβούν n από τα N αυτά γεγονότα είναι (διωνυμική κατανομή πιθανότητας):

$$P(n) = \frac{N!}{n!(N-n)!} p^n q^{N-n}$$